

การศึกษาพฤติกรรมและการเพาะขยายพันธุ์นกกระสาปากเหลือง ในกรงเลี้ยงของสวนสัตว์ดุสิต

อรรถกร สุขทวี¹ สมชาย โชติอภิสิทธิ์กุล¹ สุทัศน์ สุทธิวงศ์¹ วิศิษฎ์ วิชาศิลป์²
สาธิต หนีเมืองนอก¹ มนัทยา แต่ลิบสง¹

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมและการเพาะขยายพันธุ์นกกระสาปากเหลือง (*Mycteria cinerea*) ในกรงเลี้ยงภายในส่วนแสดงของสวนสัตว์ดุสิตระหว่างปีงบประมาณ 2551-2552 ทำการศึกษาพฤติกรรมและการเพาะขยายพันธุ์จากนกกระสาปากเหลืองจำนวนทั้งสิ้น 12 ตัว แบ่งเป็นเพศผู้และเพศเมียอย่างละ 6 ตัว พบว่านกเพศผู้มีระยะเวลาเฉลี่ยต่อปีในการแสดงพฤติกรรมการพักผ่อนมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 33.05 รองลงมาเป็นพฤติกรรมการเลี้ยงลูกร้อยละ 18.47 พฤติกรรมทำให้สบายตัวร้อยละ 13.93 พฤติกรรมเกี่ยวกับรังร้อยละ 9.85 พฤติกรรมการกิน-ขับถ่ายร้อยละ 8.03 พฤติกรรมการกักไข่ร้อยละ 7.27 พฤติกรรมการเคลื่อนที่ร้อยละ 3.68 พฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กลุ่มร้อยละ 2.87 พฤติกรรมอื่นๆ ร้อยละ 2.24 พฤติกรรมการก้าวร้าวร้อยละ 0.42 พฤติกรรมการเกี่ยวพาราสีร้อยละ 0.14 และพฤติกรรมการผสมพันธุ์ร้อยละ 0.06 ตามลำดับ ส่วนนกเพศเมียมีระยะเวลาเฉลี่ยต่อปีในการแสดงพฤติกรรมการพักผ่อนมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 36.77 รองลงมาเป็นพฤติกรรมทำให้สบายตัวร้อยละ 17.24 พฤติกรรมการเลี้ยงลูกร้อยละ 11.68 พฤติกรรมเกี่ยวกับรังร้อยละ 10.44 พฤติกรรมการกิน-ขับถ่ายร้อยละ 6.24 พฤติกรรมการกักไข่ร้อยละ 6.04 พฤติกรรมการเคลื่อนที่ร้อยละ 4.27 พฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์กลุ่มร้อยละ 3.83 พฤติกรรมอื่นๆ ร้อยละ 3.33 พฤติกรรมการก้าวร้าวร้อยละ 0.15 พฤติกรรมการผสมพันธุ์ร้อยละ 0.01 และพฤติกรรมการเกี่ยวพาราสีน้อยกว่าร้อยละ 0.01 ตามลำดับ ด้านการเพาะขยายพันธุ์พบการจับคู่ของนกกระสาปากเหลืองจำนวน 3 คู่ในปีแรกและ 5 คู่ในปีที่สอง รวมได้ลูกนกกระสาปากเหลืองทั้งสิ้น 7 ตัว ซึ่งพ่อและแม่จะช่วยกันสร้างรัง กักไข่ และเลี้ยงลูก โดยวางไข่สีขาวครั้งละ 2-5 ฟอง ระยะเวลาฟักไข่นาน 28-32 วัน และใช้ระยะเวลาเลี้ยงลูกนาน 5-6 เดือน

การศึกษาสถานภาพของนกกระสาปากเหลืองในพื้นที่ชุ่มน้ำบางแห่งของประเทศไทยในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 พบนกชนิดนี้อย่างน้อย 1-2 ตัวในพื้นที่สำรวจของจังหวัดบุรีรัมย์ แต่ในปีที่สองของเดือนเดียวกันไม่พบนกชนิดนี้ในพื้นที่สำรวจของจังหวัดพัทลุง

¹ สวนสัตว์ดุสิต เลขที่ 71 ถ. พระรามที่ 5 แขวงจตุจักร เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

² องค์การสวนสัตว์ในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 71 ถ. พระรามที่ 5 แขวงจตุจักร เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

A study behavior and breeding of milky stork (*Mycteria cinerea*) in captive of Dusit zoo

Auttakorn Suktavee¹ Somchai Chotiapisitkul¹ Sutat Sutthiwong¹ Wisid Wichasilpa²
Satit Neemangnok¹ Manathaya Taelibhong¹

Abstract

A study behavior and breeding of milky stork (*Mycteria cinerea*) in captive of Dusit zoo was carried out during 2008 to 2009. The results of behavioral study in 12 adult birds (6 males and 6 females) showed that males spend the most of time for 33.05% of resting behavior, 18.47% of parental behavior, 13.93% of comfortable behavior, 9.85% of nesting behavior, 8.03% of eating and defecation behavior, 7.27% of brooding behavior, 3.68% of moving behavior, 2.87% of social behavior, 2.24% of other types of behavior, 0.42% of aggressive behavior, 0.14% of courtship behavior and 0.06% of mating behavior, respectively. And females spent the most of time for 36.77% of resting behavior, 17.24% of comfortable behavior, 11.68% of parental behavior, 10.44% of nesting behavior, 6.24% of eating and defecation behavior, 6.04% of brooding behavior, 4.27% of moving behavior, 3.83% of social behavior, 3.33% of other types of behavior, 0.15% of aggressive behavior, 0.01% of mating behavior and less than 0.01% of courtship behavior, respectively. In breeding season, 3 breeding pairs were established in first year and 5 breeding pairs in second year. A total of 7 young milky storks were successfully produced. The parents shared to build their nest and brood eggs. The white eggs were laid 2–5 eggs in a clutch with 28–32 days for incubation period. Parent would take care of their nestling together until 5–6 month-old chick.

The status of milky stork in field survey of some wetland in Thailand recorded at least 1–2 birds in Buri Ram province on August 2008 and 2009, but recorded birds in Phatthalung province on August 2009 was none.

---

¹ Dusit Zoo, 71 Rama V Road, Dusit, Thailand 10300

² The Zoological Park Organization, 71 Rama V Road, Dusit, Thailand 10300